

“Ад прадзедаў з пакон вякоў мне засталася спадчына...”
да 135-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы

З цэлым народам гутарку весці,
Сэрца мільёнаў падслухаць біцця –
Гэткай шукаю цэлы век чэсці,
Гэта адно мне падпорай жыцця.

Янка Купала

7 ліпеня 1882 года ў в. Вязынка (у той час фольварку) Вілейскага павета (зараз Маладзечанскі раён) нарадзіўся Іван Дамінікавіч Луцэвіч, які назаўсёды застаўся ў літаратурнай спадчыне Янкам Купалам. Наш зямляк быў вядомым паэтам, перакладчыкам, публіцыстам і драматургам.

Прапануем Вашай ўвазе невялікі экскурс у мінулае. Успомнім, як аднаўлялася, замацоўвалася, сталела, памяць аб нашым вядомым земляку. Матэрыял, прадстаўлены далей, знаходзіцца ў дакументах і матэрыялах установы “Занальны дзяржаўны архіў у г. Маладзечна”.

З 1945 года хатка, дзе нарадзіўся Янка Купала, у в. Вязынка, на той час Радашковіцкага раёна, стала філіялам Мінскага літаратурнага музея Янкі Купалы, а ў 1948 годзе першыя наведвальнікі адчынілі дзверы хаткі-музея: “За апошні час на радзіме народнага паэта Янкі Купалы, у Вязынцы набывала многа экскурсантаў. Сярод іх удзельнікі другога з’езда беларусіх пісьменнікаў, піянеры з Мінска і піянерскіх лагераў Заслаўшчыны. Мінскі палац піянераў арганізаваў паход групы піянераў па месцах жыцця Янкі Купалы. Днямі ўдзельнікі пахода пабывалі ў Вязынке... За апошні час Дом-музей Янкі Купалы набыў многа літаратуры і іншых экспанатаў...”, - так распавядала ў 1949 годзе загадчык Вязынскага дома-музея Зінаіда Аляксандраўна Бандарэнка.

1957 год. 75-гадавіна з дня нараджэння Янкі Купалы. Пастановай Маладзечанскага аблвыканкама №326 ад 01.07.1957 г., выконваючы Пастанову бюро ЦК КПБ ад 16.04.1957 года, было вырашына ўвекавечыць памяць пра Янку Купалу. Перад Вамі тэкст пастановы.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 326

Исполкома Молодечненского областного Совета депутатов
трудящихся и бюро обкома КП Белоруссии

от 1 июня 1957 года

гор. Молодечно

Об увековечении памяти народного
поэта Белорусской ССР Янки Купалы.

7 июля 1957 года исполняется 75 лет со дня рождения
народного поэта Белорусской ССР, уроженца Молодечненской
области Янки Купалы /Ивана доминиковича Луцевича/. В
целях увековечения его памяти и во исполнение постанов-
ления бюро ЦК КП Белоруссии от 16-го апреля 1957 года,
исполком областного Совета депутатов трудящихся и бюро
обкома КП Белоруссии ПОСТАНОВЛЯЮТ:

1. Установить к 7 июля 1957 года в городском поселке
Радошковичи памятник-бюст Янки Купалы. Проект памятника,
представленный Белгоспроектом, утвердить.

2. Обязать облфо /тов. Евтешина/ внести предложение
о финансировании переноса автобусной станции в горпосел-
ке Радошковичи и строительства памятника-бюста Янки
Купалы в соответствии со сметой стоимости указанных объек-
тов.

3. Поручить стройтресту № 12 /тов. Сонкину/ соорудить
постамент памятника по документации Белгоспроекта до
5 июля 1957 года.

4. Присвоить имя Янки Купалы Молодечненской областной
библиотеке и Радошковичской средней школе.

5. Предложить Радошковичскому райисполкому /т. вол-
кову/ произвести необходимый ремонт и благоустройство
дома-музея Янки Купалы в дер. Вязинка, а также привести
в порядок дорогу Радошковичи-Вязинка.

Председатель исполнительного
комитета Молодечненского област-
ного Совета депутатов трудящихся

3
Зам

Бондаркин

И. БОРИСОВ /

Секретарь Молодеч-
ненского обкома КП
Белоруссии

С. Притыцкий

С. ПРИТЫЦКИЙ /

Газета "Сцяг кастрычніка" ад 06.07.1962 года паведамляе пра цікавую сустрэчу, што адбылася днямі ў г. Маладзечна. У горад прыязджала першая выканаўца ролі Паўлінкі ў аднаіменнай камедыі Янкі Купалы – Паўліна Мядзелка: "...Цудоўная прамоўца, выдатны знаўца літаратуры і сама літаратар, Паўліна Вікентьеўна цікава і ярка апавядала аб гадах маладосці, пра дзейнасць студэнцкай арганізацыі "Зямляцтва", пра першае спатканне і знаёмства з Янкам Купалам. З цёплай усмешкай успамінала гісторыю першай пастаноўкі камедыі "Паўлінка", удзел у якой браў і сам аўтар..."

Тым часам, у г.Мінску 5 ліпеня 1962 года ў парку імя Янкі Купалы з 80 нагоды з дня нараджэння Янкі Купалы адбыўся мітынг, прысвечаны закладцы помніка Народнаму паэту. На наступны дзень, 6 ліпеня, святкаванне па традыцыі працягнулася ў в.Вязынка Маладзечанскага раёна. Дададзім, што вядомы зараз усім жыхарам сталіцы і яе наведвальнікам бронзавы сяміметровы помнік Янке Купалу ў Купалаўскім парку быў урачыста адчынены 7 ліпеня 1972 года, праз 10 год пасля закладкі.

помнік у Купалаўскім парку

Асноўныя падзеі, якія замацавалі за в.Вязынка статус "літаратурна-запаведнага месца" (як адзначыў у сваім вершы "Вязынка" паэт П.Панчанка: "Толькі Вязынку, хату Купалы наш народ захавася навек, бо і сёння адгэтуль няма пачынаецца песенных рэк") адбыліся ў 1972 годзе, калі выйшла наступная Пастанова Савета Міністраў БССР ад 05.04.1972 г № 92 (тэкст перадаем поўнасьцю):

“ Совет Министров Белорусской ССР ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Создать на родине Янки Купалы в дер. Вязынка Молодечненского района мемориальный купаловский заповедник.

2. Утвердить представленный Госстроем БССР и Министерством культуры БССР генеральный план мемориального купаловского заповедника в дер. Вязынка Молодечненского района с прилагаемыми основными положениями.

3. Министерству культуры БССР:

до 1 июля 1972 г. воссоздать дом, в котором родился Я.Купала, и создать в нем экспозицию, посвященную поэту;

в 1973 году обеспечить реставрацию бывшего дома дворовых людей с созданием в нем этнографической экспозиции.

4. Минскому облисполкому обеспечить благоустройство территории мемориального купаловского заповедника, дер. Вязынка и подъездных путей к ним.

5. Министерству мелиорации и водного хозяйства БССР до 1 июля 1972 г. завершить строительные работы на участке Вилейско-Минской водной системы, прилегающем к территории заповедника, построить пешеходный мост через канал, воссоздать мост через реку Вязынка и пруд.

Минскому горисполкому до 15 апреля 1972 г. выдать Министерству мелиорации и водного хозяйства БССР проектно-сметную документацию на строительство пешеходного моста через канал.

Минскому облисполкому до 15 апреля 1972 г. выдать Министерству мелиорации и водного хозяйства БССР проектно-сметную документацию на воссоздание моста через реку Вязынка и пруда.

6. Союзу архитекторов БССР по заказу Управления Белорусской железной дороги до 1 сентября 1972 г. разработать проектно-сметную документацию на строительство павильона для пассажиров на остановочном пункте Вязынка.

Управлению Белорусской железной дороги построить в 1973 году указанный павильон.

7. Белкоопсоюзу рассмотреть вопрос о строительстве в дер. Вязынка пункта общественного питания.

8. Министерству сельского хозяйства БССР обеспечить строительство в 1973 - 1974 годах в дер. Вязынка здания сельского клуба.

9. Поручить Министерству финансов БССР совместно с Министерством культуры БССР и Минским облисполкомом определить источники финансирования работ по созданию мемориального купаловского заповедника и при необходимости внести в Совет Министров БССР предложения по данному вопросу.

Председатель Совета Министров
Белорусской ССР Т.КИСЕЛЕВ

Управляющий Делами Совета Министров
Белорусской ССР Ф.САМБУК “

У 1972 годзе жыхары весак Верамейкі, Гурнавічы, Сяледчыкі Валодзькаўскага сельскага Савета Маладзечанскага раёна і выканкам Валодзькаўскага сельсавета звярнуліся з хадайніцтвам да Мінскага аблвыканкама і Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР «об объединении деревень в один населенный пункт с наименованием его деревня Вязынка». Довады прыводзіліся наступныя: «...Учитывая, что деревни Веремейки, Гурновичи и Селедчики слились в один населенный пункт, который входит в один производственный участок совхоза им.Я.Купалы, обслуживает одна школа, магазин, является родиной Янки Купалы...». У выніку, указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР ад 11 кастрычніка 1972 года «вёска Гурнавічы

Валодзькаўскага сельскага Савета Маладзечанскага раёна перайменавана ў вёску Вязынка». Зараз, вышэйадзначаныя вёскі з'яўляюцца вуліцамі в.Вязынка Маладзечанскага раёна.

Свята ў в.Вязынка, прысвечанае 120-годдзю з дня нараджэння Янкі Купалы

1982 год. У г.Маладзечна ў сувязі са 100-годдзем з дня нараджэння Народнага паэта Янкі Купалы рашэннем Маладзечанскага гарвыканкама была перайменавана частка вуліцы Савецкай – ад плошчы Свабоды ў бок Мінска да гарадской рысы – ў вуліцу імя Янкі Купалы.

Шырока адзначалі 100-гадовы юбілей Янкі Купалы на яго радзіме, аб чым паведамляе газета "Святло камунізму" у ліпені 1982 года: "Звыш 40-тысяч чалавек сабралася ў в.Вязынка, каб адзначыць 100-гадовы юбілей Купалы. Удзел у свяце бралі Дзяржаўная акадэмічная харавая капэла імя Р.Шырмы, народны ансамбль песні і танца "Спадчына" Маладзечанскага ГДК, фальклорныя і лялечныя тэатры і канечне ж сузор'е паэтаў і пісьменнікаў братніх рэспублік: Р.Казакова, І.Берсан, А.Саакян, Ю.Озга-Міхальскі і іншыя. Пасля свята былі пасаджаны маладыя дубкі, каб праз гады пераўтварыцца у прыгожую дубраву..."

Прамільгнула XX стагоддзе, нарадзіліся новыя людзі, але памяць будзе час ад часу нагадваць маладым аб тых, хто па-сапраўднаму ўвасобіў сваім жыццём сілу і прыгажосць беларускага народа, яго жыццёвую мудрасць. Адным з іх быў Янка Купала – па-сапраўднаму Народны паэт, яго творы ведаюць усе, у гонар яго названы вуліцы, школы, тэатры, бібліятэкі, станцыя метро, адным словам, Чалавек-легенда. Згадзіцеся, гэта не толькі словы:

Мы — на сваёй зямлі... Заўсёды дома!
Нязрушна, так!.. Хоць ёсць, вядома, рух:
Даўно нас вучыць твой, Купала, дух
Ісці праз слова — у самасвядомасць!

М.Арочка. Слова да Купалы.

Скончым словамі, якія ў аднас Янкі Купалы, сказаў Якуб Колас: "Паэзія Янкі Купалы - гэта квітнеючы і чароўны сад, дзе сабраны водар беларускай зямлі. І народ свята захоўвае ў сваім сэрцы памяць аб лепшым сваім сыне, які прайшоў разам з ім слаўны шлях барацьбы ў імя лепшых чалавечых ідэалаў".

Ад прадзедаў спакон вякоў
Мне засталася спадчына;
Паміж сваіх і чужакоў
Яна мне ласкай матчынай.

Аб ёй мне баюць казкі-сны
Вясеннія праталіны,
І лесу шэлест верасны,
І ў полі дуб апалены.

Аб ёй мне будзіць успамін
На ліпе бусел клёкатам
І той стары амшалы тын,
Што лёг ля вёсак покатам;

І тое нуднае ягнят
Бляянне-зоў на пасьбішчы,
І крык вароніных грамад
На могілкавым кладзьбішчы.

І ў белы дзень і чорну ноч
Я ўсцяж раблю агледзіны,
Ці гэты скарб не збрыў дзе проч,
Ці трутнем ён не з'едзены.

Нашу яго ў жывой душы,
Як вечны светач-полымя,
Што сярод цемры і глушы
Мне свеціць між вандоламі.

Жыве з ім дум маіх сям'я
І сніць з ім сны нязводныя...
Завецца ж спадчына мая
Ўсяго Старонкай Роднаю.

Янка Купала, 1918